



Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

KEREITI YA 11

PUDUNGWANA 2018

SESOTHO PUO YA LAPENG PAMPIRI YA 2

MATSHWAO: 80

NAKO: 2½ dihora



Pampiri ena e na le maqephe a 17.

DITAELO HO MOHLAHLUWA

1. Bala ditaelo tsena ka hloko pele o qala ho araba dipotso.
2. O se ke wa latella ho bala pampiri yohle. Tadima pele papetla ya dikahare leqepheng le latelang lena, mme o tshwaye dinomoro tsa dipotso tse botsitsweng dibukeng tseo o ithutileng tsona selemong sena. Ha o entse sena, bala dipotso tseo mme ebe o kgetha tseo o ratang ho di araba.
3. Pampri ena e arotswe DIKAROLO tse THARO

KAROLO YA A: Dithothokiso (30)

KAROLO YA B: Padi/Novele (25)

KAROLO YA C: Tshwantshiso (25)

4. Araba dipotso tse HLANO kaofela: Tse THARO (3) KAROLONG YA A, E LE NNGWE (1) KAROLONG YA B, E LE NNGWE (1) KAROLONG YA C ka mokgwa ona:

KAROLONG YA A: DITHOTHOKISO

Dithothokiso tseo o di rutilweng – Araba dipotso tse PEDI.

Thothokiso eo o sa e rutwang – O tlamaeha ho araba potso ena.

KAROLONG YA B: PADI/ SENGOLWA SA BOHOLOHOLO

Araba potso E LE NNGWE: Padi kapa Sengolwa sa bohoholo

KAROLONG YA C: TSHWANTSHISO

Araba potso E LE NNGWE

5. KGETHO YA DIPOTSO KAROLONG YA B (PADI) kapa SENGOLWA SA BOHOLOHOLO LE YA C (TSHWANTSHISO)
 - Araba dipotso tsa padi/tsa sengolwa sa bohoholo le tshwantshiso FEELA.
 - Araba potso E LE NNGWE E TELELE le E LE NNGWE ya dipotso TSE KGUTSHWANE. Haeba o araba potso e telele KAROLONG YA B, o lokela ho araba potso e kgutshwane KAROLONG YA C. sebebedisa lenanennetefatso le hlahisitsweng leqepheng la 5 ho o thusa ho etsa kgetho ya hao.
6. BOLELELE BA DIKARABO
 - Potso e telele ya Dithothokiso e lokela ho arajwa ka mantswe a ka bang 200–250.
 - Potso e telele ya Padi/ya sengolwa sa Bohoholo le Tshwantshiso e lokela ho arajwa ka mantswe a 350–400.
 - Bolelele ba dikarabo tsa dipotso tse kgutshwane bo tla laolwa ke kabo ya matshwao. Tsepama potsong mme o se ke wa tswa lekoteng.
7. Latela ditaelo tse hlahang qalong ya KAROLO ka NNGWE ka hloko.
8. Nomora dikarabo tsa hao jwalo ka ha dipotso di nomorilwe pampiring ena ya dipotso.

9. Qala KAROLO e NNGWE le e NNGWE leqepheng le LETJHA.
10. Sebedisa nako ya hao ka mokgwa o latelang:
 - KAROLONG YA A: Metsotso e 40
 - KAROLONG YA B: Metsotso e 55
 - KAROLONG YA C: Metsotso e 55
11. Ngola ka mongolo o makgethe mme o balehang.

LEQEPHE LA DIKAHARE

Dintlha tse hlahisitsweng leqepheng lena di tla o thusa ho kgetha dipotso tseo o ratang ho di araba ntle le ho qobelleha hore o bale pampiri yohle.

KAROLO YA A: DITHOTHOKISO

Dithothokiso tseo o di rutilweng: Araba dipotso tse PEDI feela ho tsena.

	NOMORO YA DIPOTSO	MOFUTA WA POTSO	MATSHWAO	NOMORO YA LEQEPHE
1	Bophelo ke leeto	Potso e telele (ya moqoqo)	10	6
2	Joo! feshene	Dipotso tse kgutshwane	10	7
3	Lefu le a rwalla	Dipotso tse kgutshwane	10	8
4	Lelala o tswela pele	Dipotso tse kgutshwane	10	9

MMOHO LE

5	Bophelo	Dipotso tse kgutshwane	10	10
---	---------	------------------------	----	----

KAROLO YA B: PADI/SENGOLWA SA BOHOLOHOLO

Thothokiso eo o sa e rutwang: O TLAMEHILE HO araba potso ena.

6	Lekgapetla la panana	Potso e telele	25	11
7	Lekgapetla la panana	Dipotso tse kgutshwane	25	11–12

KAPA

SENGOLWA SA BOHOLOHOLO: Araba potso e le NNGWE FEELA ho sengolwa sa bohoholo.

8	Letlotlo la Basotho	Potso e telele	25	13
9	Letlotlo la Basotho	Dipotso tse kgutshwane	25	13–14

KAROLO YA C: TSHWANTSHISO: Araba potso e le NNGWE feela bukeng

10	Malefane	Potso e telele	25	15
11	Malefane	Dipotso tse kgutshwane	25	15–17

ELA HLOKO: Dikarolong tsa B le C, e NNGWE ya dipotso tse arajwang e tlameha ho ba ya MOQOQO, ha e nngwe e lokela ho ba ya dipotso TSE KGUTSHWANE. Ha o a lokela ho araba dipotso TSE PEDI tsa mofuta wa moqoqo kapa TSE PEDI tsa mofuta wa dipotso tse kgutshwane.

LENANENNETEFATSO

Sebedisa lenanennetefatso lena qetellong ho nnetefatsa hore na efela o arabile dipotso tse hlokehang.

KAROLO		NOMORO TSA DIPOTSO	PALO YA DIPOTSO TSE LOKELANG HO ARAJWA	TSHWAYA (√)
A:	DITHOTHOKISO (tseo o di rutilweng) (Potso e telele ya moqoqo) KAPA Dipotso tse kgutshwane	1–4	1	
A:	THOTHOKISO (eo o sa e rutwang) (Dipotso tse kgutshwane)	5	1	
B:	PADI/NOVELE (Potso e telele ya moqoqo) KAPA ya Dipotso tse kgutshwane)	6–9	1	
KAPA				
B:	SENGOLWA SA BOHOLOHOLO (Potso e telele ya moqoqo KAPA ya dipotso tse kgutshwane)			
C:	TSHWANTSHISO/TEREMA (Potso e telele ya moqoqo) KAPA ya dipotso tse kgutshwane)	10–11	1	
	PALO YOHLE YA DIPOTSO TSE LOKELANG HO ARAJWA.		5	

ELA HLOKO: Dikarolong tsa B le C, nnetefatsa hore o arabile potso e le NNGWE YA MOQOQO le e NNGWE YA TSE KGUTSHWANE. Ha o a lokela ho araba potso tse Pedi tsa moqoqo kapa tse PEDI tsa dipotso tse kgutshwane.

KAROLO YA A: DITHOTHOKISO

Karolong ena o botsitswe dithothokiso tse HLANO (POTSO YA 1–5) Araba dipotso TSE THARO feela.

DITHOTHOKISO TSEO O DI RUTILWENG

Kgetha mme o arabe dipotso tse PEDI feela dithothokisong tseo o di rutilweng selemong sena (POTSO YA 1 ho isa ho POTSO YA 4). O TLAMEHA ho araba Potso YA 5 e leng thothokiso eo o sa e rutwang.

POTSO YA 1: POTSO E TELELE YA MOQOQO

Bala qotso ena ka hloko, ebe o araba dipotso tse e latelang.

Bophelo ke leeto – S J Mamashela

- 1 Bophelong re nka maeto ho fapana,
- 2 Maeto ao re lekang ka hohle ho itokisetsa ona.
- 3 Re lokise le ho hlopha tsohle ka nako,
- 4 Re behe tsohle di le malalaalaotswe.
- 5 Le bophelo bo jwalo feela ngwaneso.
- 6 Bophelo ke leeto.

- 7 Etong lena o kopana le tse ngata.
- 8 Tse bohloko, le tse monate ka ho fapana.
- 9 Tse re dihang moya, le tse re tetebebsang maikutlo,
- 10 Empa pele ke moo re yang teng,
- 11 Hoba re leetong, leetong la bophelo,
- 12 Moo re sa tsebeng pheletso ya lona.

- 13 Etong lena re hloka dihloko ho hlomela.
- 14 Hlomo tsa moya tse tla re tiisa,
- 15 Di re tlame ha re kgetshemela re wela.
- 16 Di re phahamise ha re wele re nyahame,
- 17 Hoba lena leeto ke le boima le bohloko,
- 18 Leeto le hlokoang mamello le tiisetso.

Sekaseka kamoo sethothokisi se sebedisitseng makgabane ho finyeletsa molaetsa wa sona. Karabo ya hao e be bolelele ba mantswe a 200–250.

[10]

POTSO YA 2: DIPOTSO TSE KGUTSHWANE

Bala qotso ena ka hloko, ebe o araba dipotso tse e latelang.

Joo feshene! – S J Mamashela

- 1 Ana e tlile le mang feshene?
- 2 Hoba batho re fetoha kgafetsa.
- 3 Re apara ya mefuta meaparo,
- 4 Sepheo e le ho kgema le dinako.

- 5 Bahlankana le barwetsana ho tshwana feela,
- 6 Ba apara mehlolo, ntho disele!
- 7 Ba re ena mehla ke ya bona,
- 8 Ba sa kgema le dinako, ba kgema le feshene.

- 9 Bomme le bontate le bona ba haketse,
- 10 Ba re ba ke ke ba hlolwa ke batjha, ba ikgalala.
- 11 Ba re ba ke ke ba salla morao, ba itsofatsa.
- 12 Ba re le bona nako di sa ba dumela.

- 13 Ka nqena metsofe e ikeme ka lepaketla,
- 14 Ba re ho tsofala le ratang.
- 15 Ba tlotsa ditlolo bomathamafose.
- 16 O bona ka maswebe hore tshiu di ile.

- 2.1 Fana ka sebetsa se sebedisitsweng sehloohong sa thothokiso ena. (1)
 - 2.2 Ke phetapheto ya mofuta ofe e sebedisitsweng molathothokisong wa 8? Bolela hore e sebedisitswe ka sepheo sefe. (2)
 - 2.3 Hlalosa mohopolo o fuperweng ke molathothokiso wa 13. (2)
 - 2.4 Bolela bokgabo bo sebedisitsweng molathothokisong wa 14. (1)
 - 2.5 Hlalosa maikutlo a pepeswang ke thothokiso ena. (2)
 - 2.6 Mokotaba wa thothokiso ee ke ofe? (2)
- [10]**

POTSO YA 3: DIPOTSO TSE KGUTSHWANE

Bala qotso ena ka hloko, ebe o araba dipotso tse e latelang.

Lefu le a rwalla – R J Moloji

- 1 Pelo ya thulama ka kebisa hlooho,
- 2 Pelo ya bina ntho di hana ho fela,
- 3 Eka rumo le hlabile mona mafetshwaneng,
- 4 Lefu le rwalla tsatsi le eme.

- 5 Ke sitwa ho bua ke bona masisapelo,
- 6 Mahlong mona kgapha di theoha diphororo,
- 7 Mose ho lebitla ha re tsebe tsa teng,
- 8 Ka kwano fatshe ke la kgotso.

- 9 Ha e lla tshepe e llela mang kajeno?
- 10 E llela haufi ke utlwa le nna ke tshaba,
- 11 Meriti ho theha e meholo ya diotlwana,
- 12 Ena ntho ke sona sefaha-maeba ruri.

- 13 Lefu ha le bue le metsa feela baheso,
- 14 Lefatshe lohle le tshaba ena kganyapa,
- 15 Ha le rapama rona re ipotsa hore ho ya mang,
- 16 Ha le dikela le pakahatsa mahlomola.

- 17 Moholo wa ka nka tseba moo o yang?
- 18 Raka le shwetswe ke molebo ra komakoma,
- 19 Ra ba yona metwaitwai hara dithota,
- 20 Lefu o sehloho tsenene ya hao e kae?

- 3.1 Qolla lentswe le bopang kgonyetso temanathothokisong ya 1. (1)
- 3.2 Ke mofuta ofe wa karaburetso o fumanehang molathothokiso wa 9? (1)
- 3.3 Hlalosa sepheo sa tshwantshiso e sebedisitsweng molathothokisong wa 12. (2)
- 3.4 Hlalosa hore ke maikutlo a jwang a qholotswang ke temathothokiso ya 4. (2)
- 3.5 Sethothokisi ho bonahala eka se bua le lefu molathothokisong wa 20. Bolela hore mokgabisopuo oo o bitswang, mme bohlokwa ba tshebediso ya mokgabisopuo ona ke ofe? (2)
- 3.6 Hlalosa mookotaba o fuperweng ke thothokiso ena. (2)

[10]

POTSO YA 4: DIPOTSO TSE KGUTSHWANE

Bala qotso ena ka hloko, ebe o araba dipotso tse e latelang.

Lelala o tswela pele – S J Mamashela

- | | |
|----|---|
| 1 | Ha ho le boima ho le thata. |
| 2 | Mathata a o apere a o hometse, |
| 3 | A o imetse a o hlokisa phomolo. |
| 4 | Lelala o tswela pele. |
| 5 | Ha dintho di o fetohela ho le hobe. |
| 6 | O tlaletswe ke naha, ho se ngwane motle, |
| 7 | Tsohle di sa o tsamaele ka theko. |
| 8 | Lelala o tswela pele. |
| 9 | Bohle ha ba o fetohetse, o tlaletswe ke naha, |
| 10 | Dintho tsohle di sa o lokele, ho le boima. |
| 11 | O leka ka mona le ka mona, ho sa loke, |
| 12 | Lelala o tswela pele. |

- 4.1 Ke mofuta ofe wa phetapheto o sebedisitsweng molathothokisong wa 1? (1)
- 4.2 Hlalosa mohopolo o otlohileng o jerweng ke molathothokiso wa 2. (2)
- 4.3 Hlalosa bohlokwa ba tshebediso ya kgefutsohare e fumanehang molathothokisong wa 6. (2)
- 4.4 Ditemanathothokiso di qetela ka tsela e tshwanang thothokisong ena. Bolela hore bokgabo bona bo bitswang? (1)
- 4.5 Hlalosa maikutlo a fuperweng ke temanathothokiso ya 3. (2)
- 4.6 Bontsha sebopelo sa raeme e hlahellang temanathothokisong ya 3. (2)

[10]

THOTHOKISO EO O SA E RUTWANG

O TLAMEHILE ho araba potso ena.

POTSO YA 5: DIPOTSO TSE KGUTSHWANE

Bala qotso ena ka hloko, ebe o araba dipotso tse e latelang.

Bophelo – J Ramathe

- | | |
|----|---|
| 1 | Keletso ke ena nnake |
| 2 | Thaka e tshesane nkutlweng |
| 3 | Ke bua le lona ke a hlekebanya |
| 4 | Bophelo ha se yona potele e kgwathwang ka lehlaka |
| 5 | Batho re meneka sa noha ya metsi |
| 6 | Kajeno re thabile hosane re swentse |
| 7 | Ho robala ke hona ho fetoha |
| 8 | Ke bophelo ke tla etsa eng nna? |
| 9 | Nnake thuto pele ho menate |
| 10 | O se lebelle ho etsetswa |
| 11 | Ha ho kgomo sebeletsa pere |
| 12 | Bophelo bo batla mamello |
| 13 | O se mpone ke le tjena |
| 14 | Boroko ha ke bo tsebe |
| 15 | Bokgoba Ke kgale ke bo lahlile |
| 16 | Hoba bophelo bo batla phokojwe |

- 5.1 Thaka e tshesane ke bomang molathothokisong wa 2? (1)
- 5.2 Ke mohoplo ofe o otlohileng o totobatswang ke molathothokiso wa 4? (2)
- 5.3 Bolela sekapuo se fuperweng ke molathothokiso wa 5. (1)
- 5.4 Ke sebetsa sefe se sebedisitsweng molathothokisong wa 8? Bohlokwa ba tshebediso ya sebetsa see ke bofe? (2)
- 5.5 Hlalosa sehalo sa sethohokisi temanathothokisong ya 3. (2)
- 5.6 Akaretsa molaetsa o fuperweng ke temanathothokiso ya 4. (2)

[10]**MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 30**

KAROLO YA B: PADI/SENGOLWA SA BOHOLOHOLO

Araba potso ya buka eo o ithutileng yona karolong ena. Kgetha mme o arabe potso e le NNGWE feela, ya mofuta wa potso e telele (ya moqoqo) kapa ya dipotso tse kgutshwane.

HOPOLA: Ha o araba potso e telele (ya moqoqo) KAROLONG YA B, o tlameha ho araba mofuta wa dipotso tse kgutshwane KAROLONG YA C.

POTSO YA 6: MOFUTA WA POTSO E TELELE (YA MOQOQO)**LEKGAPETLA LA PANANA – Jim Mokoena**

O itshetlehile ka diketsahalo tsa sengolwa, a ko tshohle kamoo Mmalehola a hlolehileng ho nka boikarabelo kgolong ya Tswalano kateng. Moqoqo wa hao e be wa bolele ba mantswe a 350–400.

[25]**POTSO YA 7: MOFUTA WA DIPOTSO TSE KGUTSHWANE****LEKGAPETLA LA PANANA – Jim Mokoena****TEMA YA A**

Bala qotso ena ka hloko o nto araba dipotso tse e latelang. Hopola hore dipotso di itshetlehile qotsong le dikahareng tsa buka kaofela.

“Hona na e be o lefa bokae? Hangata e ne e re ha Nyai a botsa kgaitsemi ya hae dipotso tse jwalo ebe Mmalehola o qabana le yena. Ho ne ho hlakile hore o balehisa tabanyana e nngwe e itseng. Le batswadi ba hae ba ile ba qalella ho sala taba ena morao; le ha ba ne ba eso bue ka yona ho yena. Ba ne ba ipuela ka taba ena ha ba le mosamong. Le ha ntatae Kokontsho a ne a sa utlwisisi taba ena, mme Mmadikonelo yena o ne a mo kopa hore a se ke a etsetsa taba ena lerata hobane e tla itlhakisa ka boyona. Ruri nnete yona e a sala. Ha e le Mmalehola yena o ne a sa fele mane ha Lesibu. O ne a hlatswa *washene* a bile a hlwekisa, empa ho ne ho se le ka mohla moo neng o ka bona a tla a tlo o bontsha le ha e le tjheletenyana eo a e amohetseng bakeng sa mosebetsi oo wa hae. Se teng feela ke hore o ne o tla mo fumana a ntse a hlafuna ho hong moo a leno teng. Le ba habo Lesibu ba ne ba e bona ena taba, empa le bona taba ena ba ne ba e tholetse. Ba ne ba nka hore mora wa bona o tseba seo a se etsang.

- 7.1 Ke tabanyana efe e bang Mmalehola o ne a e balehisa ho Nyai, e be qetelle e ba qabanya? (1)
- 7.2 Hlalosa hore ketso ya ho dula ha Mmalehola le Lesibu e hanana le moetlo wa Basotho ka tsela efe. (2)
- 7.3 Hlalosa hore ke hobaneng ha Lesibu a ne a tsamaya ka setulo se mabidi? (2)
- 7.4 Ho tseba ha Lesibu hore ha a phete a fumana ngwana e mong hape ho tlisitse kgohlano ka mokgwa ofe? (1)

- 7.5 Hlalosa ketsahalo e babatsehang e ileng ya etsetsa Lesibu setumo kgodisong ya ngwana wa hae Tswalano. (2)
- 7.6 Diketsahalo tsa padi ee di etsahala tikolohong efe? Tshehetsa karabo ya hao. (2)
- 7.7 Bolela mokgwa oo Mmalehola a ileng a pepa ngwana wa hae wa matsebulo kateng. (1)

MMOHO LE

TEMA YA B

Bala qotso ena ka hloko, o nto araba dipotso tse e latelang. Hopola hore dipotso di itshetlehile qotsong le dikahareng tsa buka kaofela.

Taba ena e ile ya etsa hore batho ba qalelle ho tsotella se etsahalang ha Lesibu nako le nako, bosiu le motsheare ho tloha ka nako eo. E meng ya metswalle ya hae e ne e kgotsa e re, "Mmalehola o e *xopile izozo!* O se kwetse sebaya! Batho le bona kamoo ba le kateng! E ne e le hona ha mang a bua le mang ka hore taba e kgolo e tsekwang mona ke ya hore Lesibu o na le bana le moradi wa hae. Ba re Tswalano o phuntse seso, mme se tswile boladu. Ba re jwale ho tla nka ho sa bola. E ne e le hona ba bang ba elellwang taba ena. Batho ba qalella ho nwa jwala ka taba ena. Ba qalella ho phoka tee ka taba ena. Ba qalella ho nwa metsi ka taba ena. Ba qalella ho nwa senomaphodi ka taba ena. Ba qalella ho habola mahleu le motoho ka taba ena. Batho ba ne ba na le tiisetso ya hore mona ho teng taba e lokelang hore e kenwe ke setjhaba. Ntle le moo Lesibu o tla dula a sotla moya wa ba Mmalehola le Tswalano le ho sotla bana ba hae le moradi wa hae. Ba re o sotla ka ba habo le ka ba habo Mmalehola. Batho ba lomahanya ka hore ha ba sa thibele poho ena, ho tla senyeha le ho feta. Poho ena e tla kgonya e be e fetela baneng.

- 7.8 Ke ketsahalo efe e sehloho e ileng ya etswa ke Lesibu baneng ba Tswalano ka sepheo sa ho tima boitshwaro ba hae bo sa amohelehang? (2)
- 7.9 Setjhaba se tsebile jwang hore bana ba Tswalano ke ba ntatae Lesibu? (2)
- 7.10 Ke ketsahalo efe e neng e ka ama Tswalano ha bohloko ha elellwa hore baithuti ba bang ba entse divitiyo nakong eo a neng a le mahlabeng a pelehi. (2)
- 7.11 Hlalosa maikutlo a bontshitsweng ke Mmalehola ha a utlwa hore bana ba Tswalano ke ba monna wa hae Lesibu. (2)
- 7.12 Ke tomatso efe e hlahiswang ke boitshwaro ba Lesibu? (2)
- 7.13 Hlalosa hore ke sefe se totobatsang hore Mmalehola o hlolehile ho tshwara thipa ka bohaleng kgodisong ya ngwana wa hae? (2)
- 7.14 Ho ya ka maemo a phedisano, na o utlwela Lesibu bohloko ha e le moo pheletso ya hae e bile tjhankana? Tshehetsa karabo ya hao. (2)

[25]

SENGOLWA SA BOHOLOHOLO

Araba potso E LE NNGWE ho sengolwa sa bohoholo

POTSO YA 8: MOFUTA WA POTSO E TELELE (YA MOQOQO)**LETLOTLO LA BASOTHO – NPK Moikangwoa–Mohapi le MS Sekobolo**

Maele a Basotho a re 'Mphempe e a lapisa, motho o kgonwa ke sa ntlo ya hae' Sekaseka tshomo ya Mmutlanyana le Taumoholo le seboko sa Batlokoa mme o bontshe kamoo maele ana a iponahatsang kateng tshomong le thokong ena. Moqoqo wa hao e be wa bolele ba mantswe a 350–400.

[25]**POTSO YA 9: MOFUTA WA DIPOTSO TSE KGUTSHWANE**

Bala qotso ena ka hloko o nto araba dipotso tse e latelang. Hopola hore dipotso di itshetlehile qotsong le dikahareng tsa thoko kaofela.

TEMA YA C**Ha a falla Loting, Tlokweng ha Ledingwana**

- 1 Eitse ha le fihla ha mora Lerothodi
- 2 Maqheku a teng a le phallela tjhediwe
- 3 Kaofela dilepe tsa monna tsa Lerothodi
- 4 Ha boya diphakwe ho boye melele
- 5 Ho boye le diodi tsa Masopha
- 6 Qetellong ha bitswa dijabatho
- 7 Mabewana a boKadi ra bitsuwa
- 8 Mohla re isang moqhaka Seeiso
- 9 Kgomo tsa tsoha a iketela Mantata
- 10 Tsa leka ka dijoko tsa siya mehoma di ntse di lema.
- 11 Esita le bale ba ye ba balehe,
- 12 Bale ba ka baleha jwang ba hoba?
- 13 Ha ba bona a tsamaya Mantata,
- 14 Ba hloma eka o tlile ka Phamong,
- 15 Athenyane o a iketela Tumahole,
- 16 Morena o ikela habomoholo,
- 17 Beng ba dikgomo ba kene maweng
- 18 Hobane thakadi di ba etsetse mahaha
- 19 Kerefese o sa tla utlwa bohloko
- 20 Qetellong a harohe letswalo
- 21 A ba sitwa le ho jwetsa Matlama,

- 9.1 Ke mang ya neng a fallela Loting? (1)
- 9.2 Motho ya rokwang ke mong ka seboko? (1)
- 9.3 Motho ya rokwang o ana phoofolo efe? (1)
- 9.4 Thoko ee ke ya mofuta ofe? (2)

- 9.5 Hlalosa ka botlalo hore o utlwisanag ka lentswe lena 'bale' le fumanehang molathokong wa 12 le 13. (2)
- 9.6 Ke eng e tla utluisa Kerefese bohloko? (1)
- 9.7 Motho ya rokwang o ne a tloha kae. (2)

MMOHO LE

Bala qotso ena ka hloko o nto araba dipotso tse e latelang. Hopola hore dipotso di itshetlehile qotsong le dikahareng tsa tshomo kaofela.

TEMA YA D

'Tshomo ya bahale': Moshanyana Senkatana

Ho kile ha ba le batho, ba le bangata; jwale Kgodumodumo ya tla, ya fihla ya ba ja. Jwale mosadi e mong a kena ka serobeng; jwale a beleha ngwana, ngwana eo e le moshanyana. Yaba o re a yo mo nkela moitedi, mme a re: "Mme, moitedi o isa kae? "A re:" Ke tlilo alla wena." Jwale a re: "Mme setjhaba se ile kae? "Yaba o re:" Se jelwe ke Kgodumodumo" Yaba o re: "Na e kae? "A re:" "Ke yane."

Yaba o nka marumo; Yaba o re: "O ya kae, athe o monyenyane?" A re; "ke ya e bolaya." Yaba o a tsamaya. Yaba o a fihla; ya ntsha leleme ha e mmona, a kgaola leleme. Jwale ya ntsha leleme ha e mmona, a kgaola leleme. Jwale ya ntsha le leng; jwale a e bolaya ka lerumo, yaba e a shwa. Jwale o hlaba mpeng, motho a re ka hara yona: "O se ke wa ntlhaba." A boela a hlaba hape, ntja ya lla. A boela a hlaba mpeng ya kgodumodumo, podi ya lla. Yaba motho o re: "O se ke wa hlaba podi". Yaba o hlaba kgomo, motho a re: "O se ke wa hlaba kgomo" Yaba e a shwa, Batho ba tswa.

- 9.8 Hlalosa tikoloho le nako tseo tshomo ena e etsahalang ka tsona. (2)
- 9.9 Hlalosa semelo sa moshanyana Senkatana ka ntlha E LE NNGWE o be o tshehetse karabo ya hao. (2)
- 9.10 Kgodumodumo o ka re ke mofuta o jwang wa mophetwa? Tshehetsa karabo ya hao. (2)
- 9.11 Hlalosa ketsahalo tshomong ena e nnetefatsang maele a reng 'Mohale o tswa moroleng'. (2)
- 9.12 Tlholo dingolweng, ke ha bottle bo hlola bobbe. E be paleng ee ho jwalo na? (2)
- 9.13 Bolela hore sehlohlolo tshomong ena se iponahatsa ketsahalong efe? Hobaneng o realo? (2)
- 9.14 Mofuta wa kgohlano o hlahellang tshomong ee ke ofe? Tshetsa karabo ya hao. (2)
- 9.15 Ebe o ikutlwa jwang ha e le moo kgodumodumo a ile a qetella a bolailwe? (1)

[25]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 25

KAROLO YA C: TSHWANTSHISO

POTSO YA 10: MOFUTA WA POTSO E TELELE (YA MOQOQO)

Malefane – NP Maake

O itshetlehile ka diketsahalo tsa tshwantshiso ena, sekaseka kamoo mongodi a hlahisetseng semelo sa dibapadi tse latelang ho pepesa botho ba tsona. Moqoqo wa hao e be wa bolelele ba mantswe a 350–400.

- Malefane
- Nkubu

[25]

POTSO YA 11: MOFUTA WA DIPOTSO TSE KGUTSHWANE

Malefane – N P Maake

Bala qotso ena ka hloko o nto araba dipotso tse e latelang. Hopola hore dipotso di itshetlehile qotsong le dikahareng tsa buka kaofela.

TEMA YA E

Letshela:	(O mo kena hanong.) Bana ba kajeno ba tla ba le bona ka nnete.
Malefane:	Ha ke re ke bona baholo ba ka moso ntate? Jwale ba tshwanetse hore ba hle ba itokisetse bokamoso ba bona e sa le jwale.
Letshela:	Ka nnete thuto ya matsatsing ana ha e sa tshwana le yane ya rona. Ke ka hoo bana bana ba kajeno ba fapaneng dihlooho tsena, mme ba kena taba tsa batho ba baholo tsa...
Mmamalefane:	(O kena a nkile boroto ya dijo.) Ke tsena dijo ngwanaka. E ja e re ha o fihla mane tsebe tsena tsa hao di be di utlwa hantle.
Letshela:	Be! o se o qetile mme? E re le nna ke hle ke phahamele marole pele nako e re siya. (O a tswa.)
Mmalefane:	Ngwanaka, ka batla hore o hle o ye mane moo ntatao a o isang teng o butse hlooho ena ya hao le tsebe tsena tsa hao. Taba ena ya ntatao le Nkubu, le ha ke sa e tsebe hore e lebisa kae, ke utlwa ke sa e rate le hanyenyane feela. Nkubu ke motho ya ratang ho lwantshetsa batho ditulo tsa bobota motseng mona.

- 11.1 Ke leeme lefe le bontshwang ke Nkubu qotsong e ka hodimo? (1)
- 11.2 Ke mang sebakadi se hlahellang e le mohlohlelletsi tshwantshisong ee? Tshehetsa karabo ya hao. (2)
- 11.3 Bolela dintho tse pedi tseo Nkubu a hohetseng Malefane ka tsona hore a tlohele mosebetsi wa hae wa botitjhere? (2)
- 11.4 Na o ananela qeto ya Malefane ya ho tlohela mosebetsi wa botitjhere a kenele dipolotiki? Tshehetsa karabo ya hao. (2)

- 11.5 Hlalosa hore ke hobaneng ha Makgabane a ne a le kgahlanong le lenyalo la Mapule le Malefane? (2)
- 11.6 Ka ntlha E LE NNGWE hlalosa hore Mapule ke motho wa botho/semelo se jwang? (2)
- 11.7 Ho se kgotsofale ha Mmamalefane ka boitshwaro ba Nkubu ba ho bolaya batho ho re tjobela pele jwang paleng ee? (2)

MMOHO LE

TEMA YA F

Thabiso:	Butle ka Mapule monna. Le wena ke tla o tlela le tswere hara dinonyana wa mphato. Ntho e bala molao kwana Turfloop. Wa ka yena o etsa bongaka Mendunsa mane. Tlohela, o tla bona wena hore re tla kwala ka bona ha re fihla moketeng mane. Le bona banna bana ba Amerika ba tla bona hore mokga ona wa rona ha se wa difofu.
Malefane:	Nna monna, ke fumana ho le thata ho tswa le motho eo ke sa mo tsebeng.
Thabiso:	Ha ke re jwale o tla mo tseba. Kapa ha re hle re ye mmoho re ilo ba lata, hore ha re fihla moketeng le be se le tlwaelane, o tseba le hore o nwa dife dino tsa Sekgowa monna. Ha se banana ba mona Katlehong ba nwang biri tsa botlolo tse ntsho. Bana ba nwa diveini tse imametseng, Senyesemane sona ba se butswela ka mahanapa monna.
Malefane:	Ka nnete o a nkgoka jwale weso.
Thabiso:	Monna, tlohela ho iketsa kgomo ya boroko. Mokga o re hlabetse kgomo e le ka tlou. Ha re e bue nako e sa le teng, re retle re inkele maleo a rona.
Malefane:	Atjhe hle banna...

- 11.8 Batho ba buang qotsong e ka hodimo ba amana jwang? (1)
- 11.9 Hlalosa hore Malefane ho tlike jwang a iphumane a se a le sepetlele. (2)
- 11.10 Bolela ketsahalo e le nngwe e supang hore Thabiso e ne e se motswalle wa nnete wa Malefane. (2)
- 11.11 Ke molaetsa ofe oo mongodi wa sengolwa see a o fetisetsang ho babadi. (2)
- 11.12 Hlalosa hore Nkubu ke sebakadi sa mofuta o jwang? Tshehetsa karabo ya hao. (2)

- 11.13 Ho lemala ha Malefane ho tlisitse kgohlano ya mofuta ofe? (1)
- 11.14 Qetelo ya tshwantshiso ee e totobatsa maikutlo a jwang? Tshehetsa karabo ya hao. (2)
- [25]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 25
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 80